

Minister Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DKT-I.0813.12.2025

Warszawa, 03 listopada 2025 r.

Pani

dr Marta Ewa Wachowicz

Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej

ul. Prosta 70

00-838 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹, w związku z § 6 ust. 2 umowy dotacji celowej nr II/352/P/15080/2800/24/DIP z dnia 27 sierpnia 2024 r., Minister Rozwoju i Technologii² przeprowadził w Polskiej Agencji Kosmicznej³ z siedzibą przy ul. Trzy Lipy 3 w Gdańsku, kontrolę planową w zakresie wykorzystania dotacji celowej udzielonej Agencji w związku z realizacją *Krajowego Programu Kosmicznego - działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027*⁴. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., tj. okres, którego dotyczyła umowa dotacji celowej, z uwzględnieniem działań podejmowanych przed i po tym okresie, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.

Kontrola została przeprowadzona na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy o kontroli.

Celem kontroli była ocena, czy:

- środki finansowe przyznane PAK w ramach dotacji celowej zostały wykorzystane zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej⁵, w szczególności na zadania związane z rozwojem techniki kosmicznej, w tym inżynierii satelitarnej oraz na cel określony w umowie dotacji, tj. realizację projektów wskazanych w KPK, z zachowaniem zdefiniowanych w umowie terminów;

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224, z późn. zm., dalej: ustawa o kontroli.

² Od dnia 24 lipca 2025 r., w związku ze zmianami w strukturze organizacyjnej Rady Ministrów – Minister Finansów i Gospodarki.

³ Dalej: PAK albo POLSA albo Agencja albo Kontrolowany.

⁴ Dalej także: KPK.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1957, dalej: ustawa o PAK.

- Agencja udzielała, ze środków dotacji, wsparcia w związku z realizacją zadań⁶ określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1, 8 i 12-14 ustawy o PAK, mimo braku rozporządzenia wykonawczego⁷;
  - wydatki ze środków dotacji celowej dokonywane były zgodnie z § 3 umowy dotacji, czyli z zachowaniem zasad: legalności, celowości, gospodarności, rzetelności i terminowości;
  - prowadzenie ewidencji księgowej oraz księgowanie wydatków finansowanych z dotacji, było zgodne z postanowieniami umowy dotacji i obowiązującą w PAK polityką rachunkowości,
- a także zdiagnozowanie przyczyn niskiego wykorzystania środków dotacji.

I. Podsumowanie i ocena.

Środki finansowe z udzielonej dotacji zostały wykorzystane przez Agencję jedynie w niewielkim stopniu, tj. na poziomie 27,13% przyznanej kwoty.

Na niskie wykorzystanie kontrolowanej dotacji wpływ miało m.in.:

- udostępnienie środków finansowych z dotacji dopiero w dniu 20 września 2024 r.,
- późne rozstrzygnięcie zamówień publicznych, uniemożliwiające ich finansowanie ze środków dotacji w 2024 r.,
- przesunięcie w czasie misji kosmicznej na Międzynarodową Stację Kosmiczną,
- przyznanie w pierwszym kwartale 2024 r. innej dotacji celowej⁸ na tożsame zadania, co spowodowało wykorzystywanie przez PAK w pierwszej kolejności środków, które zostały przekazane Agencji wcześniej.

Środkami z dotacji POLSA sfinansowała wydatki poniesione w związku z realizacją zadań w trzech z czterech określonych w umowie projektów. Agencja nie wydatkowała w pełnym zakresie kwoty pierwszej transzy dotacji i nie wnioskowała o przyznanie kolejnych, przy czym na jeden z projektów pn. *Rozwój kompetencji w budowie statków kosmicznych*, nie wydatkowano żadnych środków. Natomiast największa pula środków została wykorzystana na projekt pn. *Dodatkowe działania wspierające narodowy sektor kosmiczny*, w tym przede wszystkim na organizację wydarzeń branżowych, konferencji, warsztatów, szkoleń oraz innych działań informacyjno-promocyjnych. Powyższe świadczy o tym, że PAK realizując KPK w 2024 r. w większym stopniu skupiała się na dodatkowych działaniach wspierających

⁶ Tj. inicjowania, przygotowywania oraz wdrażania założeń, głównych kierunków badań i programów rozwoju o istotnym znaczeniu dla interesu narodowego i gospodarki państwa w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej (art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o PAK); sprawowania doradztwa w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej oraz udział w europejskim procesie harmonizacji technologii kosmicznych i satelitarnych w charakterze wsparcia eksperckiego (art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy o PAK); podejmowania oraz wspierania działań na arenie międzynarodowej na rzecz promocji polskiej gospodarki i myśli naukowej w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej (art. 3 ust. 2 pkt 12 ustawy o PAK); prowadzenia działalności informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej (art. 3 ust. 13 pkt 1 ustawy o PAK); prowadzenia działalności edukacyjnej w zakresie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej, a także wspierania organizacji i przedsięwzięć promujących sprzyjające warunki dla prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej (art. 3 ust. 2 pkt 14 ustawy o PAK).

⁷ Zgodnie z art. 3a ust. 6 ustawy o PAK minister właściwy do spraw gospodarki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe przeznaczenie oraz szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia przez Agencję.

⁸ Umowa nr II/O17/P/15080/2800/24/DIP z dnia 6 marca 2024 r., na mocy której Minister Rozwoju i Technologii udzielił PAK dotacji na realizację Polskiej Strategii Kosmicznej.

sektor kosmiczny, niż na pozostałych projektach, istotniejszych z punktu widzenia realizacji priorytetów KPK.

Wydatki sfinansowane ze środków dotacji:

- zostały poniesione w okresie wskazanym w umowie,
- dotyczyły projektów i zadań określonych w umowie,
- i co do zasady, poniesione zostały w sposób prawidłowy, z zachowaniem zasady celowości i gospodarności wydatkowania środków publicznych.

Odnotowano jednak przypadek zakupu materiałów promocyjnych w postaci 300 sztuk odzieży z logo POLSA bez przeprowadzenia rzetelnej analizy potrzeb w tym zakresie oraz stwierdzono rozdystrybuowanie ww. odzieży nie w pełni zgodnie z zakładanym przez Agencję przeznaczeniem.

Zamówienia sfinansowane ze środków kontrolowanej dotacji, do których zastosowanie miały przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych⁹ zostały udzielone prawidłowo. Wydatki związane z realizacją umów zawartych w wyniku tych zamówień, poniesione zostały z uwzględnieniem zasady: legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, a dostarczone towary i usługi były zgodne z postanowieniami zawartych przez Agencję umów. Stwierdzono jednak przypadek podzielenia zamówienia dotyczącego organizacji dwudniowej konferencji pt. *Technologie satelitarne w zarządzaniu kryzysowym*, w celu uniknięcia stosowania przepisów ww. ustawy.

Na podstawie analizy przeznaczenia wydatków dokonanych ze środków dotacji stwierdzono, że POLSA w zakresie realizacji zadań związanych z budowaniem i kreowaniem świadomości społecznej dotyczącej eksploracji i wykorzystania kosmosu, współpracowała z innymi jednostkami sektora kosmicznego bądź zlecała organizację wydarzeń podmiotom zewnętrznym, przy niewielkim udziale pracowników merytorycznych PAK w roli prelegentów. Takie działanie powodowało ograniczone wykorzystanie ich wiedzy merytorycznej i doświadczenia w realizacji przedmiotowych działań.

Mimo braku rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki, określającego szczegółowe przeznaczenie oraz szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia przez Agencję, POLSA sfinansowała ze środków dotacji koszty udziału 11 przedstawicieli podmiotów sektora kosmicznego oraz współpracujących z Agencją ekspertów w wizycie szkoleniowej w centrum badawczym NASA w Pasadenie w Stanie Kalifornia.

Agencja w terminie przekazała do Ministerstwa Rozwoju i Technologii¹⁰ sprawozdania finansowe i merytoryczne dotyczące wykorzystania dotacji oraz spełniła wymagania umowy dotyczące prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków dotacji oraz zwrotu niewykorzystanej części dotacji. POLSA terminowo regulowała zobowiązania, a dowody księgowe dotyczące wydatków finansowanych z dotacji poddane zostały wymaganiom kontrolom, udokumentowanym zgodnie z obowiązującymi w PAK regulacjami.

---

⁹ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, z późn. zm.); dalej: ustawa – PZP.

¹⁰ Dalej: MRiT.

II. Ustalenia i oceny.

Informacje ogólne

1. Polska Agencja Kosmiczna jest rządową agencją wykonawczą działającą na podstawie ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej. Strukturę organizacyjną Agencji, system kontroli wewnętrznej, liczbę siedzib oraz zasięg terytorialny oddziałów terenowych określa statut¹¹ nadany przez Ministra Rozwoju i Technologii.
2. Zgodnie z art. 3 ustawy o PAK Agencja realizuje zadania w zakresie wspierania przemysłu kosmicznego, badań, użytkowania przestrzeni kosmicznej, rozwoju techniki kosmicznej, w tym inżynierii satelitarnej, wykorzystania badań i ich wyników do celów użytkowych, gospodarczych, obronnych, bezpieczeństwa państwa i naukowych.
3. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o PAK Agencja otrzymuje m.in.:
  - dotacje celowe przeznaczone na realizację swoich zadań, w tym na współfinansowanie programów i projektów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz finansowanie lub dofinansowanie realizowanych inwestycji,
  - dotacje podmiotowe przeznaczone na dofinansowanie bieżącej działalności Agencji.
4. Dotacja celowa, objęta zakresem niniejszej kontroli, została udzielona PAK w związku z realizacją *Krajowego Programu Kosmicznego – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027*, przyjętego przez Ministra Rozwoju i Technologii w dniu 14 września 2023 r., zmienionego dokumentem pn. *Korekta Krajowego Programu Kosmicznego – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023 -2027 na rok 2024*¹², na podstawie Polskiej Strategii Kosmicznej¹³ przyjętej uchwałą nr 6 Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2017 r.
5. PAK wspólnie z innymi instytucjami sektora kosmicznego pełni rolę instytucji stanowiącej system wdrażania i monitorowania PSK. Głównym zadaniem Agencji, wynikającym ze Strategii, jest wspieranie polskiego przemysłu kosmicznego poprzez m.in. świadczenie pomocy rodzimym przedsiębiorcom w pozyskiwaniu funduszy z Europejskiej Agencji Kosmicznej¹⁴. Realizując PSK Agencja została zobligowana do wdrażania Krajowego Programu Kosmicznego¹⁵ oraz prowadzenia działań wykonawczych, w tym, w razie potrzeby, udzielania wsparcia dla ministerstw, w szczególności przez przygotowywanie analiz i ekspertyz oraz doradztwo.
6. Ustalono następujące cele szczegółowe KPK odpowiadające celom strategicznym określonym w PSK:
  - 1) Rozbudowa kompetencji i zwiększenie konkurencyjności polskiego sektora kosmicznego.

---

¹¹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie nadania Statutu Polskiej Agencji Kosmicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2248).

¹² Dalej: Korekta KPK albo Korekta Programu.

¹³ Dalej także: PSK lub Strategia.

¹⁴ Dalej: ESA.

¹⁵ Dalej: Program albo KPK.

- 2) Zwiększenie wykorzystania danych satelitarnych przez administrację, naukę, przemysł i społeczeństwo.
- 3) Wykorzystanie technologii satelitarnych do zwiększenia bezpieczeństwa i obronności kraju.

Założono, że osiągnięcie celów KPK nastąpi poprzez realizację następujących priorytetów:

- 1) Budowa zdolności konstruowania i wynoszenia obiektów kosmicznych (cel 1).
  - 2) Budowa Systemu Satelitarnej Obserwacji Ziemi MikroGlob (cel 2 i 3).
  - 3) Budowa Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej (NSIS) (cel 2).
  - 4) Rozbudowa Narodowego System Bezpieczeństwa Kosmicznego (cel 3).
7. Z inicjatywy i zgodnie z wytycznymi Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej¹⁶ w MRiT Polska Agencja Kosmiczna opracowała projekt dokumentu pn. *Krajowy Program Kosmiczny – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027*. Pierwsze konsultacje w tej sprawie miały miejsce w styczniu 2023 r. Następnie projekt dokumentu był uzgadniany dwustronnie w drodze formalnej korespondencji, w wyniku której powstało jego kilkanaście roboczych wersji. Ostatecznie dokument został zatwierdzony przez Ministra Rozwoju i Technologii w dniu 14 września 2023 r. Następnie, na prośbę DIP, na początku 2024 roku, Agencja przystąpiła do opracowania „Korekty Krajowego Programu Kosmicznego – działania Ministra Rozwoju i Technologii na lata 2023-2027 na rok 2024”. Proces tworzenia projektu dokumentu przebiegał analogicznie do wcześniejszego i zakończył się zatwierdzeniem Korekty przez Ministra Rozwoju i Technologii w dniu 5 lipca 2024 r. Ponadto PAK poinformowała, że ostatnia aktualizacja dokumentu została opracowana na przełomie 2024 oraz 2025 roku i zatwierdzona przez Ministra w dniu 2 kwietnia 2025 roku. Korekta KPK¹⁷ w szczegółowy sposób opisuje podjęte w ramach Programu działania oraz planowane do przeprowadzenia przez PAK w kolejnych latach, jednocześnie wskazując cele do osiągnięcia oraz sposoby finansowania poszczególnych elementów KPK. Jednym z określonych w Programie źródeł finansowania działań jest dotacja celowa.
8. W ramach objętej niniejszą kontrolą umowy nr II/352/P/15080/2800/24/DIP zawartej w dniu 27 sierpnia 2024 r. Agencji zostały przyznane środki w kwocie 15 160 000,00 zł na realizację - wynikających z dokumentu pn. *Korekta KPK - nw. projektów*:
1. System Bezpieczeństwa Kosmicznego.
  2. Rozwój kompetencji w budowie statków kosmicznych.
  3. Budowa kompetencji w telekomunikacji i nawigacji satelitarnej.
  4. Dodatkowe działania wspierające narodowy sektor kosmiczny.
- Na podstawie umowy, Agencja zobowiązała się do realizacji określonych zadań (nazwanych w umowie punktami harmonogramu) w ramach ww. projektów, w terminie do 31 grudnia 2024 r. W załączniku nr 2a do umowy wskazano kwoty przewidziane na realizację poszczególnych projektów i punktów harmonogramu.

Obszar I. Zgodność wydatków sfinansowanych z dotacji celowej z postanowieniami ustawy o PAK i umowy dotacyjnej.

---

¹⁶ Dalej: DIP.

¹⁷ Podpisane przez Ministra Rozwoju i Technologii w dniu 5 lipca 2024 r.

Ocena

PAK zrealizowała postanowienia umowy dotacji w zakresie terminowego przekazania sprawozdań dotyczących rozliczenia dotacji i terminowego zwrotu jej niewykorzystanej części. Wydatki poniesione zostały na ustalony w umowie dotacyjnej cel, przy czym środkami z dotacji POLSA sfinansowała realizację zadań w trzech z czterech określonych w umowie projektach. Na projekt nr 2 pn. *Rozwój kompetencji w budowie statków kosmicznych*, nie wydatkowano żadnych środków. Pomimo niewielkiego poziomu wykorzystania przekazanej dotacji (niespełna 30% przyznanej kwoty), uwagę zwraca fakt, że ponad 37% wydatkowanej kwoty zostało przeznaczone na zadanie 4.3 pn. *Działalność informacyjna oraz promocyjna polskiego sektora kosmicznego – Budowanie i kreowanie świadomości społecznej w zakresie eksploracji wykorzystania kosmosu*. Powyższe, świadczy o tym, że PAK realizując KPK w 2024 r. w większym stopniu skupiała się na dodatkowych działaniach wspierających sektor kosmiczny (projekt nr 4), niż na pozostałych projektach (projekty nr 1-3) istotniejszych z punktu widzenia realizacji priorytetów KPK.

Agencja nie przedstawiła przekonującego uzasadnienia dla niskiego poziomu zaawansowania przewidzianych w umowie do zrealizowania zadań, natomiast niewielkie wykorzystanie środków finansowych wyjaśniła późnym rozstrzygnięciem zamówień publicznych, uniemożliwiającym ich finansowanie w 2024 r., przesunięciem w czasie misji kosmicznej na Międzynarodową Stację Kosmiczną, a przede wszystkim późnym przekazaniem środków dotacji na rachunek bankowy PAK. Powodem niskiego poziomu wykorzystania środków dotacji było również udzielenie POLSA, w większości¹⁸ na te same zadania (7 tożsamyh na 8 zadań), ale dużo wcześniej, bo w pierwszym kwartale 2024 r., innej dotacji celowej, która z kolei została wydatkowana w 80%.

PAK rozpoczęła finansowanie realizacji części zadań w zakresie KPK środkami finansowymi z kontrolowanej dotacji dopiero po ich faktycznym otrzymaniu (wpływ na rachunek bankowy Agencji), mimo że umowa dotacji pozwalała na rozliczenie wydatków dokonywanych w ww. zakresie w całym 2024 r. Skumulowanie działań Agencji w celu realizacji i finansowania projektów określonych w umowie dotacyjnej w drugiej połowie roku, a zasadniczo w ostatnim kwartale 2024 r., świadczy o problemach Agencji związanych ze skutecznym planowaniem i wykonywaniem zadań dotyczących realizacji KPK w całym objętym umową okresie.

Mimo braku rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki, określającego szczegółowe przeznaczenie oraz szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia przez Agencję, POLSA sfinansowała ze środków dotacji koszty udziału 11 przedstawicieli podmiotów sektora kosmicznego oraz współpracujących z Agencją ekspertów w wizycie szkoleniowej w centrum badawczym NASA w Pasadenie w Stanie Kalifornia.

Ustalenia

Sprawozdawczość Polskiej Agencji Kosmicznej

---

¹⁸ Wszystkie 4 projekty, na które przeznaczona była kontrolowana dotacja zostały objęte zakresem umowy dotacji udzielonej na realizację Polskiej Strategii Kosmicznej, przy czym 7 na 8 zadań ujętych w umowie kontrolowanej dotacji było tożsamyh z zadaniami ujętymi w umowie dotacji na realizację Polskiej Strategii Kosmicznej.

9. Zgodnie z § 7 umowy dotacji, PAK była zobowiązana do przekazania Ministrowi Rozwoju i Technologii sprawozdań:

- finansowego - z realizacji wydatków według stanu na dzień 30 listopada 2024 r., w terminie do 15 grudnia 2024 r.,
- rocznego - przedstawiającego zarówno rozliczenie wydatków na dzień 31 grudnia 2024 r. jak i informacje merytoryczne o podjętych działaniach, w terminie do dnia 31 stycznia 2025 r.

Ustalono, że PAK złożyła do MRiT oba sprawozdania terminowo, tj. 13 grudnia 2024 r. przedłożyła sprawozdanie finansowe, zaś 28 stycznia 2025 r. - sprawozdanie roczne. Sprawozdania sporządzone zostały w oparciu o wzory stanowiące załączniki do umowy dotacji.

10. POLSA nie wykorzystwała w pełnym zakresie puli środków przyznanych umową dotacji. Przedstawiona w poniższej tabeli relacja między założonymi a zrealizowanymi wydatkami, potwierdza niewielkie wykorzystanie dostępnych środków. Z zaplanowanych środków w ramach projektu nr 1 wykorzystano jedynie 31,91%, projektu nr 3 - 59,50%, projektu nr 4 - 23,64%, a w przypadku projektu nr 2 nie wydatkowano żadnych środków.

Projekt	Punkt harmonogramu (zadanie)	Wartość projektu według umowy dotacji (w złotych)	Wykonanie wg stanu na 31.12.2024 r. (w złotych)	% wykonania finansowego w stosunku do wartości projektu
ŁĄCZNIE – przyznana dotacja zgodnie z umową		15 160 000,00	4 112 198,07	27,13
1. System Bezpieczeństwa Kosmicznego	1.1 Pozyskiwanie danych obserwacyjnych	1 000 000,00	999 588,00	99,96
	1.2 Uruchomienie systemu sensorów obserwacji przestrzeni kosmicznej	2 650 000,00	0,00	0
	1.3 Operacyjne wykorzystanie danych i świadczenie usług informacyjnych	2 000 000,00	803 556,29	40,18
RAZEM		5 650 000,00	1 803 144,29	31,91
2. Rozwój kompetencji w budowie statków kosmicznych	2.1 Orbitalna misja księżycowa	350 000,00	0,00	0
RAZEM		350 000,00	0,00	0
3. Budowa kompetencji w telekomunikacji i nawigacji satelitarnej	3.1 Polski transponder telekomunikacyjny na orbicie - działania przygotowawcze	400 000,00	238 017,30	59,50
RAZEM		400 000,00	238 017,30	59,50

4. Dodatkowe działania wspierające narodowy sektor kosmiczny	4.1 Wsparcie przedsięwzięć w celu rozwoju polskiego sektora kosmicznego	850 000,00	135 453,79	15,94
	4.2 Budowa kadr dla potrzeb polskiego sektora kosmicznego	300 000,00	162 179,99	54,06
		500 000,00	235 690,00	47,14
	4.3 Działalność informacyjna oraz promocyjna polskiego sektora kosmicznego - Budowanie i kreowanie świadomości społecznej w zakresie eksploracji i wykorzystania kosmosu	7 110 000,00	1 537 712,70	21,63
RAZEM		8 760 000,00	2 071 036,48	23,64

11. W ujęciu kwotowym najwięcej środków Agencja wydatkowała na projekt nr 4 - 2 071 036,48 zł, następnie na projekt nr 1 - 1 803 144,29 zł, znacząco mniej na projekt nr 3 - 238 017,30 zł, zaś żadnych środków Agencja nie wydatkowała na projekt nr 2. Łączna suma wydatków wyniosła jedynie 4 112 198,07 zł, co stanowi 27,13% przyznanej kwoty dotacji oraz około 80% wypłaconej pierwszej transzy dotacji. Zatem nawet pierwsza transza dotacji w kwocie 5 160 000,00 zł, nie została przez Agencję w pełni wydatkowana. Spowodowało to obowiązek zwrotu do MRiT niewykorzystanej kwoty dotacji w wysokości 1 047 801,93 zł. Zwrot nastąpił terminowo, tj. w dniu 15 stycznia 2025 r. na konto bankowe MRiT wskazane w umowie dotacji, co potwierdza wyciąg dzienny nr 1 z rachunku bankowego prowadzonego w BGK.
12. Agencja nie wnioskowała o kolejne transze dotacji celowej na łączną kwotę 10 000 000,00 zł. Informując¹⁹ MRiT o rezygnacji z II i III transzy dotacji wskazano, że *brak lub tylko częściowa realizacja niektórych planowanych zadań spowodowana była wyłącznie czynnikami obiektywnymi o charakterze zewnętrznym i niezależnymi od Agencji*.
13. W toku kontroli Prezes PAK wyjaśnił²⁰, że niewykorzystanie ponad 70% kwoty dotacji celowej oraz rezygnacja z uruchomienia II oraz III transzy dotacji było spowodowane następującymi czynnikami:
- długotrwałością działań poprzedzających zawarcie umowy dotacji celowej, związanych z równoległym procedowaniem uruchomienia środków z rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na dotację, a następnie koniecznością zmiany planu finansowego Agencji na 2024 rok,
  - specjalistycznym charakterem przedmiotów wszczętych zamówień publicznych²¹ i związanym z tym długotrwałym ich procedowaniem m. in. z uwagi na konieczność zastosowania procedur w reżimie unijnym, a także procedur odwoławczych, co spowodowało brak możliwości sfinansowania zamówień w 2024 r. ze środków kontrolowanej dotacji,
  - przesunięciem na 2025 r. misji technologiczno - naukowej na Międzynarodową Stację Kosmiczną, w związku z którą zaplanowana była znaczna część wydatków na działania informacyjno-promocyjne.

¹⁹ Pisma znak: BO.3120.19.2024 z 24 grudnia oraz 30 grudnia 2024 r.

²⁰ Pismo znak: BO.0910.2.05.2025 z dnia 31 lipca 2025 r.

²¹ Przykładowo: postępowanie na uruchomienie sensora optycznego do obserwacji przestrzeni kosmicznej w Kazachstanie, postępowanie na Wstępną analizę i projekt misji księżycowej.

Wniosek o przyznanie dotacji PAK złożyła do MRiT w dniu 27 listopada 2023 r., podpisanie umowy dotacji celowej (umowa nr II/352/P/15080/2800/24/DIP)²² nastąpiło 27 sierpnia 2024 r., a I transza środków finansowych została przekazana Agencji w dniu 20 września 2024 r.

Departament Budżetu i Finansów w MRiT po zatwierdzeniu *Korekty „Krajowego Programu Kosmicznego (...)”*, w dniu 5 lipca 2024 r. rozpoczął procedurę w zakresie uruchomienia środków z rezerwy celowej w wysokości 15 160 000,00 zł, w ramach kwoty 45 000 000,00 zł zabezpieczonej w poz. 56 w budżecie państwa na rok 2024, w związku z przeznaczeniem na realizację zadań określonych w *Korekcie KPK*. Wniosek Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 10 lipca 2024 r.²³ w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 r. uzyskał akceptację Ministra Finansów i na podstawie decyzji²⁴ z 8 sierpnia 2024 r. wnioskowana kwota została udostępniona.

W toku kontroli potwierdzono dokonanie zmian w planie finansowym Agencji polegających m.in. na uwzględnieniu kwoty przedmiotowej dotacji celowej (III zmiana planu została zaopiniowana przez Sejmową Komisję Finansów Publicznych w dniu 12 września 2024 r.). Niezależnie od powyższego, w ocenie Zespołu kontrolerów na niskie wydatkowanie środków z kontrolowanej dotacji wpływ miał również fakt, że część zadań określonych w umowie dotacji na realizację KPK sfinansowano ze środków dotacji celowej przeznaczonej na realizację Polskiej Strategii Kosmicznej, przekazanej Agencji na podstawie umowy nr II/017/P/15080/2800/24/DIP²⁵. Zarówno dotacja na realizację PSK jak i dotacja na realizację KPK, zostały przyznane na rok 2024 i obie służyły finansowaniu, w większości, tych samych zadań (7 na 8 zadań, na które przeznaczona była kontrolowana dotacja było tożsamych z zadaniami finansowanymi z dotacji na realizację PSK), przy czym dotacja na realizację PSK została przyznana prawie pół roku wcześniej. Późne przekazanie środków w ramach dotacji na realizację KPK spowodowało, że w pierwszej kolejności zadania finansowane były przez PAK z otrzymanej wcześniej dotacji na realizację PSK. Działania PAK związane z realizacją zadań określonych w KPK skumulowane zostały głównie w ostatnim kwartale 2024 r.

Powyższe świadczy o bardzo zachowawczym podejściu PAK w zakresie wykorzystania środków kontrolowanej dotacji, bowiem Agencja rozpoczęła finansowanie realizacji części wymienionych w umowie nr II/352/P/15080/2800/24/DIP zadań dopiero po faktycznym otrzymaniu zasilenia środkami finansowymi z ww. dotacji, mimo że umowa dotacji pozwalała na rozliczenie wydatków dokonywanych w ww. zakresie w całym 2024 r. Tylko stosunkowo niewielka kwota wydatków poniesionych przed zawarciem umowy dotacji została sfinansowana z jej środków, co szczegółowo zostało opisane w dalszej części niniejszego dokumentu.

Rozliczenie dotacji na realizację KPK

14. PAK przedstawiła do rozliczenia w ramach dotacji na realizację KPK wydatki związane z realizacją wymienionych w umowie projektów.
15. Przedstawione w rozliczeniu wydatki w zakresie projektu nr 1. *System Bezpieczeństwa Kosmicznego* dotyczyły głównie zadania 1.1 *Pozyskiwanie danych obserwacyjnych*. PAK

---

²² Dalej: dotacja na realizację KPK.

²³ Uzupelniony pismem znak: DBF.I.3111.2.25.2024 z dnia 24 lipca 2024 r.

²⁴ Decyzja znak: MF/FG4.4143.3.103.2024.MF.2233.

²⁵ Dalej: dotacja na realizację PSK.

opłacała ze środków kontrolowanej dotacji część zobowiązań wynikających z zawartych przed 2024 r. umów na dostawę danych obserwacyjnych, utrzymanie sensorów (najem powierzchni pod sensory, opłaty za energię i Internet) oraz ubezpieczenie sensorów.

Ze środków kontrolowanej dotacji Agencja nie pokrywała wydatków poniesionych w I półroczu 2024 r. dotyczących cyklicznych dostaw danych satelitarnych²⁶ oraz opłat za dzierżawę gruntu²⁷. Kontrolowany wyjaśniając przyczyny braku finansowania ww. działań ze środków dotacji na realizację KPK w I półroczu poinformował²⁸, że „Pozyskiwanie danych obserwacyjnych”, realizowane w ramach projektu „System Bezpieczeństwa Kosmicznego” było finansowane zarówno ze środków dotacji celowej (umowa nr II/352/P/15080/2800/24/DIP), jak i ze środków dotacji celowej na realizację celów Polskiej Strategii Kosmicznej (umowa nr II/017/P/15080/2800/24/DIP). Środki przeznaczone na dostawę danych obserwacyjnych z sieci 12 teleskopów i stacji laserowej oraz utrzymanie infrastruktury (najem, ubezpieczenie i serwis, licencje) w ramach umowy dotacji celowej na realizację zadań KPK-MRiT zostały wydatkowane na poziomie 99,96% planu.

Natomiast ze środków kontrolowanej dotacji POLSA opłacała faktury za dostawę danych obserwacyjnych dostarczonych przez [...] na podstawie umowy nr PAK/U/137/2024/DBK/MT z 2 października 2024 r.

Ponadto w ramach projektu nr 1. System Bezpieczeństwa Kosmicznego PAK poniosła wydatki związane z relokowaniem stacji Optical Fence z lokalizacji Rzepiennik Biskupi do Centrum Obserwacyjnego POLSA w Bezmiechowej²⁹.

Podejmując działania w celu realizacji zadania 1.2 Uruchomienie systemu sensorów obserwacji przestrzeni kosmicznej PAK dwukrotnie wszczyniała procedurę udzielenia zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego dotyczącego uruchomienia sensora optycznego do obserwacji przestrzeni kosmicznej w Kazachstanie, a następnie w Omanie. Według informacji zawartych w sprawozdaniu merytorycznym PAK za 2024 r., pierwsze postępowanie dotyczące uruchomienia sensora w Kazachstanie zostało zainicjowane 25 stycznia 2024 r., ale wymagało ono wielomiesięcznych negocjacji w zakresie warunków dostępu do lokalizacji i ostatecznie zakończyło się koniecznością poszukiwania innej lokalizacji, spełniającej warunki zarówno techniczne jak i geopolityczne, co trwało do końca lipca 2024 r. Ogłoszenie nowego postępowania o udzielenie zamówienia nastąpiło 30 września 2024 r. W związku z uzyskaniem w toku postępowania informacji od oferenta o zmianie proponowanego miejsca lokalizacji, POLSA podjęła decyzję o unieważnieniu postępowania przed złożeniem ofert. W związku z powyższym na realizację przedmiotowego zadania w 2024 r. nie wydatkowano żadnych środków finansowych.

W ramach zadania 1.3 Operacyjne wykorzystanie danych i świadczenie usług informacyjnych, w dniu 28 listopada 2024 r. PAK zawarła umowę nr PAK/U/157/2024/DBK/RJ na odnowienie dostępu do wsparcia klienta [...] dla trzech licencji: [...] oraz trzech licencji [...] ³⁰, a także umowę nr PAK/U/167/2024/DBK/MK z 26 listopada 2024 r. na wykonanie usługi wizualizacji trajektorii obiektów w przestrzeni okołozemskiej pn. „KARUZELA” ³¹.

---

²⁶ Przykładowo wynikających z umów nr: PAK/U/96/2020/SSA/ACH z 28 stycznia 2021 r.; PAK/U/167/2023/DBK/MM z 7 listopada 2023 r.

²⁷ Umowa nr PAK/U/84/2021/SSA/AZ zawarta 8 listopada 2021 r.

²⁸ Pismo znak: BO.0910.2.10.2025 z dnia 16 września 2025 r.

²⁹ Umowa nr PAK/102/2024/DBK/RJ podpisana w dniu 20 czerwca 2024 r.

³⁰ O wartości 673 556,29 zł brutto, w ramach dotacji na realizację KPK rozliczono całą kwotę.

³¹ O wartości 130 000, 00 zł brutto, w ramach dotacji na realizację KPK rozliczono całą kwotę.

16. POLSA nie wydatkowała żadnych środków na projekt nr 2. *Rozwój kompetencji w budowie statków kosmicznych*. W celu realizacji zdefiniowanego w ramach ww. projektu zadania pn. *Opracowanie studium wykonalności orbitalnej misji księżycowej*, POLSA przeprowadziła postępowanie przetargowe pn. „BO/23/2024 Wstępna analiza i projekt misji księżycowej”, które zostało ogłoszone w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 14 czerwca 2024 r. W ramach postępowania oferty złożyły dwa konsorcja: [...] i [...], które były wielokrotnie wzywane do złożenia wyjaśnień oraz uzupełnienia brakujących dokumentów. W trakcie postępowania jeden z oferentów zgłosił skargę dotyczącą oferty konkurenta, wskazując na potencjalne naruszenie zasad uczciwej konkurencji. POLSA podjęła działania wyjaśniające i ostatecznie 6 grudnia 2024 r. ogłosiła decyzję o wyborze oferty [...]. Oferta [...] została odrzucona, co skutkowało złożeniem przez nią w grudniu 2024 r. odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej³². Według wyjaśnień Kontrolowanego³³, KIO w pełni podzieliła argumentację Polskiej Agencji Kosmicznej i w całości oddaliła odwołanie³⁴.
Z uwagi na powyższe, kwota dotacji zaplanowana na realizację przedmiotowego projektu nie została w 2024 r. wydatkowana.
17. W ramach projektu nr 3. *Budowa kompetencji w telekomunikacji i nawigacji satelitarnej i zadania 3.1 Polski transponder telekomunikacyjny na orbicie - działania przygotowawcze* Agencja poniosła nakłady na dostawę anten wraz z ich instalacją w ramach budowy systemu nadawczo - odbiorczego do transmisji danych. Wydatki w kwocie 238 017,30 zł wynikały z zawartej 11 grudnia 2024 r. umowy nr PAK/U/180/2024/DTNS/KT. W dniu 27 grudnia 2024 r. anteny zostały dostarczone i odebrane przez PAK, co potwierdza protokół odbioru. Fakturę zapłacono przelewem w dniu 30 grudnia 2024 r.
18. Ostatni określony w umowie dotacji projekt nr 4. *Dodatkowe działania wspierające narodowy sektor kosmiczny*, został podzielony na następujące zadania: 4.1 *Wsparcie przedsięwzięć w celu rozwoju polskiego sektora kosmicznego*, 4.2 *Budowa kadr dla potrzeb polskiego sektora kosmicznego*, 4.3 *Działalność informacyjna oraz promocyjna polskiego sektora kosmicznego - Budowanie i kreowanie świadomości społecznej w zakresie eksploracji i wykorzystania kosmosu*. W ramach powyższego projektu POLSA zrealizowała szereg działań o charakterze informacyjno – promocyjnym. W ramach zadania 4.2 PAK uruchomiła testowo-szkoleniowy teleskop w ośrodku Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej, przy czym opłaciła jedną fakturę³⁵ wystawioną na podstawie umowy nr PAK/U/104/2023/DBK/AZ z dnia 25 września 2023 r. dotyczącej inwestycji pn. „Budowa Centrum Obserwacyjnego Polskiej Agencji Kosmicznej w Bezmiechowej – Etap I”³⁶ oraz część kwoty, na którą opiewała faktura³⁷ wystawiona na podstawie umowy nr PAK/U/66/2024/DTNS/AZ³⁸ z dnia 4 kwietnia 2024 r. dotyczącej świadczenia usługi eksperckiej obejmującej czynności nadzoru inwestorskiego nad robotami budowlanymi w ramach ww. inwestycji.

---

³² Dalej: KIO.

³³ Pismo znak: BO.0910.2.10.2025 z dnia 16 września 2025 r.

³⁴ Zgodnie z wyrokiem sygn. akt KIO/4780/24 z dnia 20 stycznia 2025 r., którego odpis wpłynął do PAK w dniu 13 lutego 2025 r.

³⁵ Faktura nr FV 00006/10/2024 na kwotę 157 179,99 zł.

³⁶ Umowa z dnia 25 września 2023 r. o wartości 1 644 510,00 zł brutto.

³⁷ Z faktury nr FVA1/11/2024 wystawionej na kwotę 30 427,64 zł, jedynie 5 000,00 zł rozliczono w ramach dotacji na realizację KPK, natomiast pozostałą część rozliczono w ramach dotacji na realizację PSK (zgodnie z danymi zawartymi w formularzu kontroli dowodu księgowego).

³⁸ Umowa o wartości 142 680,00 zł brutto.

Ponadto, zorganizowała wyjazd³⁹ szkoleniowy dla przedstawicieli podmiotów sektora kosmicznego do ośrodka NASA w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Natomiast, w ramach zamówienia ramowego na kompleksowe usługi związane z obecnością Polskiej Agencji Kosmicznej jako wystawcy na międzynarodowych wydarzeniach targowo-kongresowych w 2024 roku (postępowanie nr BO/27/2024)⁴⁰, PAK zawarła w sierpniu, we wrześniu oraz październiku 2024 r. umowy dotyczące organizacji stoisk wystawienniczych. W ramach dotacji na realizację KPK Agencja rozliczyła kwotę 140 220,00 zł za organizację stoiska na Space Tech Expo Europe 2024 w Bremie (faktura nr 11/11/2024 z dnia 21 listopada 2024 r.) oraz kwotę 314 450,00 zł wynikającą z faktury nr 8/10/2024 z dnia 23 października 2024 r. o wartości 1 167 270,00 zł za organizację dwóch stoisk na The 75th International Astronautical Congress w Mediolanie. Pozostałą kwotę w wysokości 852 820,00 zł PAK przedstawiła do rozliczenia w ramach dotacji na realizację PSK.

19. W dniu 31 października 2024 r. w Agencji dokonano przeksięgowania wydatków w łącznej kwocie 463 318,88 zł, poniesionych przed podpisaniem umowy dotacyjnej, zmieniając ich źródło finansowania na objętą niniejszą kontrolą dotację celową. Wydatki te dotyczyły:

- konferencji pn. Technologie satelitarne w zarządzaniu kryzysowym⁴¹, wraz z najmem powierzchni w Europejskim Centrum Solidarności⁴², wsparciem w wydarzeniu⁴³ oraz organizacją uroczystej kolacji po konferencji⁴⁴;
- najmu sali na potrzeby spotkania informacyjnego dla sektora kosmicznego⁴⁵;
- usługi cateringowej oraz poczęstunku dla gości podczas spotkania sektora kosmicznego w dniu 25 lipca 2024 r.⁴⁶;
- demontażu dwóch stacji obserwacyjnych w Rzepienniku Biskupim⁴⁷;
- wymiany przesłony w kamerze w stacji AZT w obserwatorium w Australii⁴⁸.

20. W ramach kontrolowanej dotacji PAK nie rozliczyła kosztów delegacji ani wynagrodzeń pracowników zaangażowanych w realizację projektów określonych w umowie, mimo że postanowienia umowy nie zabraniały finansowania tego rodzaju wydatków. Kontrolowany wyjaśnił⁴⁹, że: *W realizację zadań określonych w umowie dotacji celowej KPK-MRiT zaangażowana była większość pracowników Agencji. Koszty etatów finansowane były z dotacji podmiotowej. Etaty nie były częściowo rozliczane ze środków dotacji celowej ani w ramach dodatków zadaniowych, ani ich wynagrodzenie nie było czasowo zwiększane. Podejście takie wynikało z informacji otrzymanej*

³⁹ Koszt wyjazdu wyniósł 235 690,00 zł.

⁴⁰ Kompleksowe usługi związane z obecnością Polskiej Agencji Kosmicznej jako wystawcy na międzynarodowych wydarzeniach targowo-kongresowych w 2024 roku, dla części IV – Stoisko na Space Tech Expo Europe 2024, Brema, 19-21.11.2024 r. – umowa nr PAK/U/143/2024/DIP/SG z dnia 4 października 2024 r., dla części III – 2 stoiska na The 75th International Astronautical Congress, Mediolan, 14-18.10.2024 r. – umowa nr PAK/U/126/2024/DIP/SZG z dnia 12 września 2024 r., dla części II – Stoisko na Industry Space Days 2024, Noordwijk, 18-19.09.2024 r. – umowa PAK/U/124/2024/DIP/SG z dnia 11 września 2024 r., dla części I – Stoisko na XXXII Międzynarodowy Salon Przemysłu Obronnego MSPO, Kielce, 03 - 06.09.2024 r. – umowa nr PAK/U/116/2024/DIP/SG z dnia 22 sierpnia 2024 r.

⁴¹ Umowa nr PAK/U/65/2024/DTNS/KG podpisana w dniu 7 maja 2024 r.

⁴² Umowa nr PAK/U/35/2024/DTNS/EKD z dnia 8 maja 2024 r. wraz z aneksem z dnia 24 maja 2024 r. o wartości 155 841,00 zł brutto.

⁴³ Zgodnie z umową nr PAK/U/22/2024/DTNS/KG z dnia 13 marca 2024 r.

⁴⁴ Zgodnie ze zleceniem nr PAK/U/24/2024/DTNS/KG z dnia 4 kwietnia 2024 r.

⁴⁵ Zlecenie nr PAK/U/115/2024/DBI/MR z dnia 3 sierpnia 2024 r.

⁴⁶ Obie usługi zgodnie z wnioskiem ZP/3/2024 z 3 stycznia 2024 r.

⁴⁷ Zgodnie z umową nr PAK/U/102/2024/DBK/RJ z dnia 20 czerwca 2024 r.

⁴⁸ Zgodnie z umową PAK/U/97/2020/SSA/ACH z dnia 24 listopada 2020 r.

⁴⁹ W piśmie znak: BO.0910.2.08.2025 z dnia 12 sierpnia 2025 r.

z DIP MRiT, że środków dotacji celowej nie można przeznaczyć na pokrycie kosztów wynagrodzeń. Departament Przemysłu Obronnego w MRiT, do którego zadań po zmianach organizacyjnych przeprowadzonych w MRiT należą zadania z zakresu nadzoru merytorycznego nad PAK poinformował⁵⁰, że finansowanie wynagrodzeń pracowników oraz możliwość zwiększania liczby etatów przewidziano w umowie dotacji podmiotowej, a postanowienia umowy dotacji celowej na żadnym etapie nie zakładały pokrycia kosztów wynagrodzeń pracowników Agencji.

Udzielanie wsparcia przez Polską Agencję Kosmiczną

21. Postanowienia art. 3a ust. 1 ustawy o PAK dają Agencji możliwość udzielania, osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej, przedsiębiorcom oraz innym podmiotom działającym w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej, wsparcia w związku z realizacją zadań⁵¹ określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1, 8 i 12–14 tej ustawy. Wsparcie może zostać udzielone w szczególności na: prace badawczo-rozwojowe, wspieranie innowacyjności, szkolenia, doradztwo, udział w targach, misjach gospodarczych oraz innych wydarzeniach. Wsparcie może być udzielone w formie pomocy publicznej w ramach wyłączeń grupowych, pomocy de minimis bądź pomocy niestanowiącej pomocy publicznej oraz pomocy de minimis. Na podstawie art. 3a ust. 6 ustawy o PAK minister właściwy do spraw gospodarki powinien określić w drodze rozporządzenia szczegółowe przeznaczenie oraz szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia przez Agencję, mając na względzie efektywne i skuteczne wykorzystanie tego wsparcia oraz zapewnienie przejrzystości jego udzielania, a także potrzebę uzyskania informacji niezbędnych do udzielenia wsparcia.

W okresie objętym kontrolą przedmiotowe rozporządzenie nie zostało jeszcze wydane.

22. W toku kontroli Agencja poinformowała⁵², że nie przyznawała stypendiów, nie organizowała staży ani nie udzielała wsparcia, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy o PAK. Ustalono jednak, że w rozliczeniu dotacji, w ramach zadania nr 4.2 *Budowa kadr dla potrzeb polskiego sektora kosmicznego*, został ujęty wydatek dotyczący kompleksowej organizacji wizyty szkoleniowej w [...] NASA w miejscowości Pasadena w Kalifornii, w której nieodpłatnie udział wzięło 11 przedstawicieli polskich podmiotów sektora kosmicznego oraz ekspertów współpracujących z Agencją (z [...]) oraz dwaj przedstawiciele Agencji.

---

⁵⁰ Pismo znak: DPO-III.0111.12.2025 z dnia 27 sierpnia 2025 r.

⁵¹ Wsparcie może dotyczyć:

- art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o PAK, tj. inicjowania, przygotowywania oraz wdrażania założeń, głównych kierunków badań i programów rozwoju o istotnym znaczeniu dla interesu narodowego i gospodarki państwa w dziedzinie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej,
- art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy o PAK, tj. sprawowania doradztwa w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej oraz udziału w europejskim procesie harmonizacji technologii kosmicznych i satelitarnych w charakterze wsparcia eksperckiego,
- art. 3 ust. 2 pkt 12–14 ustawy o PAK, tj. podejmowania oraz wspierania działań na arenie międzynarodowej na rzecz promocji polskiej gospodarki i myśli naukowej w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej, prowadzenia działalności informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej; prowadzenia działalności edukacyjnej w zakresie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej, a także wspierania organizacji i przedsięwzięć promujących sprzyjające warunki dla prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej.

⁵² Pismo znak: BO.0910.2.01.2025 z dnia 12 czerwca 2025 r.

⁵³ Dalej: JPL.

Kontrolowany wyjaśnił⁵⁴, że uczestnicy wyjazdu zostali wyłonieni w drodze otwartego konkursu ogłoszonego przez Polską Agencję Kosmiczną w Biuletynie Informacji Publicznej⁵⁵ zgodnie z postanowieniami „Regulaminu konkursu na wyjazd szkoleniowy do partnera zagranicznego”. Nabór uczestników trwał do 21 listopada 2024 r., a zgłoszenia były oceniane przez Komisję Rekrutacyjną, powołaną na podstawie Zarządzenia Prezesa POLSA nr ZP/27/2024. Zgodnie z ogłoszeniem⁵⁶ szkolenie zorganizowane zostało w ramach działalności edukacyjnej Agencji prowadzonej w zakresie badania i użytkowania przestrzeni kosmicznej. Szkolenie było skierowane do osób pracujących w polskim sektorze kosmicznym. Dodatkowo w Regulaminie postanowiono, że w przypadku zgłoszenia więcej niż jednej osoby pracującej dla tego samego podmiotu, będą one kwalifikowane w miarę wolnych miejsc, tak by efekty szkolenia dotarły do jak najszerszego grona przedstawicieli polskiego sektora kosmicznego. Zgodnie z protokołem z posiedzenia Komisji Rekrutacyjnej z dnia 22 listopada 2024 r. zgłoszenia w ramach konkursu złożyło 17 kandydatów. Komisja oceniała m.in. doświadczenie zawodowe, osiągnięcia naukowe kandydatów, a także zgodność zgłoszeń z innymi wymaganiami kwalifikacyjnymi ujętymi w Regulaminie konkursu. W rezultacie 11 osób zostało zakwalifikowanych do wyjazdu. Wyniki prac Komisji ujęto w „Protokole z posiedzenia Komisji Rekrutacyjnej” z dnia 22 listopada 2024 r., zatwierdzonym przez Wiceprezesa POLSA.

Według wyjaśnień PAK⁵⁷, koszty udziału wszystkich uczestników spoza POLSA (w tym koszty biletów lotniczych, zakwaterowania, ubezpieczenia, transportu lokalnego), zostały pokryte w ramach wynagrodzenia Wykonawcy umowy dotyczącej organizacji wizyty. Natomiast rozliczenie kosztów podróży służbowych pracowników Agencji do Pasadeny zostało sfinansowane ze środków dotacji podmiotowej udzielonej na podstawie umowy nr II/544/P/73012/2570/23/DIP.

Kontrolowany wyjaśnił⁵⁸ również, że zakres współpracy [z grupą 11 uczestników wyjazdu szkoleniowego do partnera zagranicznego JPL NASA] i cel przedsięwzięcia wpisywał się w cel strategiczny „Budowa kadr dla potrzeb sektora kosmicznego” poprzez staże i szkolenia. Działanie miało na celu wsparcie rozwoju kadr sektora kosmicznego poprzez umiędzynarodowienie oraz współpracę z przemysłem.

Natomiast ani z uczestnikami szkolenia, ani z podmiotami, które reprezentowali, nie zostały zawarte umowy lub porozumienia o dalszej współpracy.

PAK poinformowała⁵⁹ również, że (...) wizyta szkoleniowa w Pasadenie nie stanowiła wsparcia jej uczestników w formie pomocy publicznej/de minimis lub pomocy niestanowiącej pomocy publicznej. Finansowanie tego przedsięwzięcia nie spełniało przesłanek pomocy publicznej, nie miało charakteru selektywnego wsparcia działalności gospodarczej, lecz służyło realizacji celu publicznego, tj. rozwoju kompetencji kadr sektora kosmicznego. Realizacja przedsięwzięcia mieściła się w ramach zadania ustawowego PAK, jakim jest wspieranie organizacji i przedsięwzięć

---

⁵⁴ Pismo znak: BO.0910.2.08.2025 z dnia 12 sierpnia 2025 r.

⁵⁵ Dalej: BIP.

⁵⁶ Opublikowanym na stronie: <https://pak.bip.gov.pl/konkursy/konkurs-na-wyjazd-szkoleniowy-do-partnera-zagranicznego.html>

⁵⁷ Pismo znak: BO.0910.2.08.2025 z dnia 12 sierpnia 2025 r.

⁵⁸ Pismo znak: BO.0910.2.09.2025 z dnia 2 września 2025 r.

⁵⁹ Pismo znak: BO.0910.2.10.2025 z dnia 16 września 2025 r.

promujących sprzyjające warunki dla prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie użytkowania przestrzeni kosmicznej.

Powyższe wyjaśnienia odnoszą się do wsparcia działalności gospodarczej. Tymczasem pracownicy zewnętrznych podmiotów uczestnicząc w bezpłatnym wyjeździe szkoleniowym, w ocenie Zespołu kontrolerów, uzyskali wsparcie jako osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, gdyż zgodnie z warunkami konkursu szkolenie było skierowane do osób pracujących w polskim sektorze kosmicznym, a nie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Sfinansowanie wyjazdu⁶⁰ szkoleniowego dla przedstawicieli podmiotów sektora kosmicznego do ośrodka NASA w Stanach Zjednoczonych Ameryki spełnia przesłanki wsparcia, wymienionego w art. 3a ustawy o PAK. Niemniej jednak, aby możliwe było udzielanie przez Agencję wsparcia w oparciu o przywołany wyżej przepis ustawy, konieczne jest wydanie przez ministra właściwego do spraw gospodarki rozporządzenia, określającego szczegółowe przeznaczenie oraz szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia przez Agencję. Do czasu wydania ww. rozporządzenia, Agencja nie powinna wspierać pracowników zewnętrznych podmiotów z sektora kosmicznego w formie finansowania kosztów ich szkoleń, tak jak to miało miejsce w analizowanym przypadku.

Działalność informacyjna Polskiej Agencji Kosmicznej

23. Zadaniem, na które PAK przeznaczyła z dotacji na realizację KPK najwięcej środków, tj. 1 537 712,70 zł było zadanie nr 4.2 *Działalność informacyjna oraz promocyjna polskiego sektora kosmicznego – Budowanie i kreowanie świadomości społecznej w zakresie eksploracji i wykorzystania kosmosu w ramach projektu nr 4 Dodatkowe działania wspierające narodowy sektor kosmiczny*. Agencja organizowała i współorganizowała szkolenia i warsztaty, konferencje, uczestniczyła w wydarzeniach dotyczących sektora kosmicznego, a także podejmowała wiele innych działań informacyjno-promocyjnych, które jak wynika z dowodów księgowych, wyciągów bankowych oraz przekazanych w toku kontroli wyjaśnień Kontrolowanego, nie były w pełni finansowane ze środków dotacji na realizację KPK. Powodem braku pełnego finansowania zadań informacyjno – promocyjnych z dotacji na realizację KPK było sfinansowanie tożsamyh zadań w ramach dotacji na realizację PSK. POLSA przekazując informacje sprawozdawcze dotyczące dotacji na realizację KPK, nie informowała o jedynie częściowym finansowaniu niektórych zadań z kontrolowanej dotacji.
24. Na podstawie sprawozdania merytorycznego ustalono, że główne działania informacyjno – promocyjne finansowane z kontrolowanej dotacji zrealizowane zostały w okresie październik – grudzień 2024 r., czyli po otrzymaniu I transzy środków z dotacji.
25. Ze środków kontrolowanej dotacji celowej sfinansowano m.in. następujące wydarzenia:
- otwarcie w dniu 3 października 2024 r. Centrum Obserwacyjnego POLSA w Akademickim Ośrodku Szybowcowym Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej;
  - udział w dniach 14 – 18 października 2024 r. w Międzynarodowym Kongresie Astronautycznym (IAC) w Mediolanie, w którym uczestniczyło także kilkanaście polskich firm z sektora kosmicznego prezentujących swoje rozwiązania. Odbłyło się

---

⁶⁰ Koszt wyjazdu wyniósł 235 690,00 zł.

kilkadziesiąt spotkań dotyczących potencjalnej współpracy, a także promocja sektora i polskiej kandydatury na organizatora tego wydarzenia w przyszłości⁶¹;

- współorganizacja w dniach 26-27 października 2024 r. 8. edycji World Space Week Wrocław, tj. wydarzenia popularyzującego tematykę kosmiczną wśród szerokiej publiczności, podczas którego odbył się m.in.: panel dotyczący polskiej misji na ISS, podsumowanie programu Endeavour, a także zapowiedzi i prezentacja konkursów edukacyjnych dla misji IGNIS, prezentacja Rady Studentów przy Prezesie POLSA;
- współorganizacja w dniach 15-16 listopada 2024 r. II Studenckiej Konferencji UP! w Lublinie na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, której głównym celem była integracja społeczności akademickiej województwa lubelskiego wokół tematów związanych z kosmonautyką, lotnictwem i nowoczesnymi technologiami. Konferencja organizowana była przez Radę Studentów przy Prezesie Polskiej Agencji Kosmicznej. PAK sfinansowała koszty kompleksowej obsługi tego wydarzenia;
- udział w dniach 19-21 listopada 2024 r. w targach Space Tech Expo w Bremie w Niemczech, gdzie zorganizowano stoisko wystawiennicze dla polskiego sektora kosmicznego; łącznie 19 polskich podmiotów zaprezentowało swoje doświadczenia w sektorze kosmicznym;
- organizacja w dniu 2 grudnia 2024 r. w Centrum Nauki Kopernik konferencji prasowej na temat patcha i nazwy misji technologiczno-naukowej na ISS oraz oficjalnego plakatu misji;
- współorganizacja w dniach 5-6 grudnia 2024 r. 13. edycji Międzynarodowej Konferencji „Development Trends in Space Propulsion Systems”. Ponadto ze środków dotacji zostały sfinansowane wejściówki na galę Złote Spinacze, która odbyła się w dniu 9 grudnia 2024 r. w Warszawie, gdzie zostały wręczone nagrody w kategorii Media relations za projekt pn. „Kosmiczny game changer polskich inżynierów” w konkursie zorganizowanym przez Związek Firm Public Relations. Nagroda została przyznana Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytutowi Lotnictwa oraz Polskiej Agencji Kosmicznej.

26. POLSA poinformowała⁶² również, że uczestniczyła w organizacji nw. szkoleń i warsztatów:

- misja sektora kosmicznego do Hiszpanii - w dniach 18 i 19 czerwca 2024 r. wizyta w Madrycie, oraz 20 czerwca 2024 r. w Bilbao. Delegacji POLSA towarzyszyli przedstawiciele Ambasady Hiszpanii w Warszawie, przedstawicielka Basque Trade oraz firmy Creotech Instruments, Scanway i Sener;
- "How to write good proposals in response to an ESA Invitation to Tender for R&D activities", w dniach 23-26 kwietnia 2024 r. w Rzeszowie, we współpracy z ESA;
- warsztaty EUMETSAT dla sektora kosmicznego (zarówno podmiotów prywatnych, jak i publicznych) w dniu 11 września 2024 r., na które jako prelegenci zostali zaproszeni przedstawiciele EUMETSAT. Po warsztatach odbyło się kilka spotkań bilateralnych pomiędzy przedstawicielami EUMETSAT a polskimi podmiotami. Dały one uczestnikom szansę na bardziej dogłębne omówienie zarówno obszarów współpracy z EUMETSAT, jak i przyszłych możliwości. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele wielu firm z sektora kosmicznego oraz instytutów badawczych;

---

⁶¹ W 2027 r. IAC odbędzie się w Polsce – w Poznaniu.

⁶² Pismo znak: BO.0910.2.05.2025 z dnia 31 lipca 2024 r.

- warsztaty i panele informacyjne dotyczące możliwości współpracy oraz finansowania projektów z Programu Kosmicznego UE m.in.: Copernicus, Galileo, EGNOS, GOVSATCOM, SSA w dniu 10 grudnia 2024 r. organizowane wspólnie z Krajowym Punktem Kontaktowym w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju.

Niemniej powyższe działania nie były finansowane z dotacji na realizację KPK. PAK wyjaśniła⁶³, że wydatki z nimi związane zostały sfinansowane ze środków dotacji na realizację PSK, ponieważ umowa została zawarta wcześniej, tj. w dniu 6 marca 2024 r., co gwarantowało zabezpieczenie środków.

27. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 13 ustawy o PAK Agencja realizowała działania o charakterze informacyjno – promocyjnym, w tym organizowała wydarzenia promujące sektor kosmiczny. Niemniej jednak, znaczna część tych działań nie była realizowana samodzielnie przez PAK, lecz była zlecana firmom zewnętrznym, bądź współorganizowana z innymi jednostkami, z którymi współpracuje PAK.

28. W dniu 15 września 2022 r. POLSA zawarła z Agencją Rozwoju Przemysłu⁶⁴ porozumienie⁶⁵ o współpracy, w szczególności w obszarach: transferu technologii z sektora kosmicznego do innych sektorów gospodarki, kształcenia kadr, promocji polskiego sektora kosmicznego w Europie i na świecie, tworzenia nowych przedsiębiorstw i budowania ekosystemu gwarantującego ich szybki rozwój.

W jego ramach w 2024 r. ARP zorganizowała I Edycję Demo Day ESA BIC – wydarzenia biznesowego, podczas którego startupy inkubowane w programie ESA BIC Poland zaprezentowały swoje projekty przed zaproszonymi gośćmi, inwestorami oraz ekspertami z branży kosmicznej.

Zgodnie z wyjaśnieniami PAK, współpraca z ARP przy organizacji tego wydarzenia przyniosła Agencji szereg wymiernych korzyści, zarówno strategicznych, jak i operacyjnych. Przede wszystkim umożliwiła wzmocnienie pozycji Agencji jako aktywnego uczestnika krajowego ekosystemu innowacji oraz partnera wspierającego rozwój sektora kosmicznego i technologicznego w Polsce. Agencja zyskała możliwość zwiększenia rozpoznawalności wśród kluczowych interesariuszy, a w szczególności przedstawicieli sektora prywatnego.

Koszty PAK związane z wyżej opisanym wydarzeniem zostały ujęte w rozliczeniu kontrolowanej dotacji (faktura nr OSF/24000081 na kwotę 61 500,00 zł).

29. Agencja również współorganizowała z Siecią Badawczą Łukasiewicz – Instytutem Lotnictwa⁶⁶ 13. edycję Międzynarodowej Konferencji Development Trends in Space Propulsion Systems, która przyniosła PAK szereg istotnych korzyści wizerunkowych, eksperckich oraz networkingowych. POLSA uzyskała tytuł współorganizatora jednego z najważniejszych wydarzeń branżowych poświęconych tematyce napędów kosmicznych, co pozwoliło na znaczące wzmocnienie jej pozycji jako kluczowego eksperta merytorycznego w tej dziedzinie. Zgodnie z wyjaśnieniami⁶⁷ Agencja nie rozważała organizacji konferencji samodzielnie, gdyż jej organizacją od lat zajmuje się SBŁ-IL we współpracy z uczelniami

⁶³ Pismo znak: BO.0910.2.10.2025 z dnia 16 września 2025 r.

⁶⁴ Dalej: ARP.

⁶⁵ Współpraca w wymienionych w porozumieniu obszarach przewidywała m.in. aktywny udział obu instytucji w takich projektach jak: program stażowy „Polish Space Fellowship Program”, cykl szkoleń ARP Space Academy, Konkurs na najlepszą pracę dyplomową POLSA, Studencka Konferencja Kosmiczna, Partnerstwo strategiczne przy tworzeniu centrum inkubacji biznesowej Europejskiej Agencji Kosmicznej w Polsce (ESA BIC Poland) czy współorganizacji wydarzeń promujących polski sektor kosmiczny za granicą.

⁶⁶ Dalej: SBŁ-IL.

⁶⁷ Pismo znak: BO.0910.2.04.2025 z dnia 16 lipca 2025 r.

technicznymi (np. z Wydziałem Mechanicznym Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej), które dysponują odpowiednią infrastrukturą organizacyjno-naukową oraz zespołami eksperckimi niezbędnymi do zapewnienia wysokiego poziomu merytorycznego i operacyjnego wydarzenia. Koszty PAK związane z ww. konferencją zostały ujęte w rozliczeniu kontrolowanej dotacji (faktura nr 0778/DU/2024 na kwotę 39 999,99 zł).

30. Zamówienie dotyczące organizacji wykładu dla studentów i młodych profesjonalistów zostało natomiast zrealizowane przy wsparciu wykonawcy zewnętrznego, ponieważ, jak wyjaśniła⁶⁸ Agencja, wymagało to zapewnienia kompleksowej realizacji, obejmującej działania techniczne, produkcyjne oraz promocyjne. Wydarzenie wykraczało poza standardową formę wykładu – obejmowało prezentację, debatę ekspercką oraz sesję pytań i odpowiedzi. Wydarzenie zostało zaplanowane jako pierwsze z serii podobnych przedsięwzięć skierowanych do młodego pokolenia – studentów kierunków technicznych oraz młodych profesjonalistów – w ramach działań edukacyjno-promocyjnych Agencji. Celem przedsięwzięcia było przekazanie wiedzy na temat bieżących projektów z udziałem Polski w obszarze eksploracji kosmosu oraz promocja sektora kosmicznego, jako potencjalnej ścieżki zawodowej.

Ustalono, że zakres zamówienia obejmował m.in. przygotowanie i realizację wydarzenia w formule stacjonarnej w Krakowie wraz ze streamingiem, zapewnienie ekspertów z sektora kosmicznego, prowadzącego spotkanie, obsługi technicznej i transmisji on-line, przygotowanie profesjonalnych materiałów graficznych i informacyjnych, organizację sali oraz fotorelacji.

Nie kwestionując zasadności skorzystania przez Agencję z zewnętrznego wsparcia w zakresie techniczno-organizacyjnym, uwagę zwraca zlecenie podmiotowi zewnętrznemu zadania dotyczącego zapewnienia w wydarzeniu udziału ekspertów z sektora kosmicznego, co wskazuje na to, że przedstawiciele PAK nie byli przewidziani jako eksperci wygłaszający prelekcję. W ocenie Zespołu kontrolerów, dla uczestników wykładu wartością dodaną byłoby pozyskanie wiadomości z tzw. „pierwszej ręki”, tj. od pracowników merytorycznych Agencji, a nie tylko od zewnętrznych prelegentów. Takie działanie podniosłoby wiarygodność przekazywanych podczas wystąpień danych oraz mogłoby poszerzyć potencjalny krąg zainteresowanych zatrudnieniem w PAK.

PAK zapewniła jednak, że brała czynny udział na każdym etapie przygotowania wydarzenia, zastrzegając sobie prawo do bieżącego udziału w procesie organizacyjnym oraz do zatwierdzania poszczególnych jego elementów. Dotyczyło to zarówno treści merytorycznych, jak i doboru kadry występującej. PAK wskazywała wybranych ekspertów merytorycznych uczestniczących w wydarzeniu, a Wykonawca zobowiązany był do przedstawienia do akceptacji propozycji prelegentów oraz prowadzącego spotkanie.

Koszty PAK związane z ww. wykładem zostały ujęte w rozliczeniu kontrolowanej dotacji (faktura nr 1/12/2024 na kwotę 49 020,91zł).

31. Opisane powyżej działania potwierdzają, że Agencja zgodnie z art. 3 ust. 3 oraz art. 4 ustawy o PAK, współdziała z innymi organami i instytucjami państwa w celu realizacji swoich zadań na podstawie zawartych porozumień. Departament Informacji i Promocji w PAK, zgodnie

---

⁶⁸ Pismo znak: BO.0910.2.04.2025 z dnia 16 lipca 2025 r.

z regulaminem organizacyjnym Agencji⁶⁹, realizował m.in. zadania w zakresie prowadzenia i zarządzania działaniami komunikacyjnymi i promocyjnymi Agencji, w zakresie zadań Agencji oraz przygotowywania i/lub zarządzania materiałami promocyjnymi, informacyjnymi i edukacyjnymi oraz wydawnictwami Agencji z zakresu badań i eksploracji przestrzeni kosmicznej, osiągnięć polskiego i międzynarodowego sektora kosmicznego oraz wykorzystania technologii kosmicznych.

Natomiast opisywany sposób aktywności Agencji w obszarze sfery informacyjnej wskazuje na niewielkie zaangażowanie pracowników komórek merytorycznych POLSA, których doświadczenie i wiedza merytoryczna stanowiłaby wartość dodaną dla odbiorców działań informacyjnych.

32. Ustalono, że w ramach aktywności informacyjno-promocyjnej PAK zakupiła także materiały promocyjne VIP⁷⁰ oraz zleciła wydruk plakatów promujących pierwszą polską misję technologiczno-naukową na ISS – Ignis⁷¹. Zdaniem Agencji *materiały te służą do promocji i edukacji kosmicznej w trakcie spotkań z pasjonatami kosmosu w każdym wieku. Stanowią także nagrody w konkursach organizowanych przez POLSA, a także stanowią materiały promocyjne podczas wydarzeń targowych.*
33. Z analizy przedstawionych, w ramach rozliczenia dotacji, dowodów księgowych oraz zapisów ewidencji księgowej Agencji, jak również z informacji zawartych w sprawozdaniu merytorycznym, wynika jednoznacznie, że większość wydatków związanych z realizacją umowy dotacji celowej zostało poniesionych w ostatnim kwartale 2024 r. Powyższe świadczy o problemach Agencji związanych ze skutecznym planowaniem i wykonaniem zadań dotyczących realizacji KPK w całym roku. Przekazanie transzy dotacji w dniu 20 września 2024 r. wprowadziło ograniczyło do około 3 miesięcy czas, w którym Agencja faktycznie dysponowała środkami finansowymi z dotacji, ale nie czas realizacji zadań, które powinny być wykonywane przez cały rok. Mając na uwadze konieczność realizacji zadań wynikających z KPK, Agencja powinna odpowiednio wcześniej przygotowywać plany i na ich podstawie stosowne harmonogramy realizacji projektów i zadań w ramach tych projektów oraz konsekwentnie je realizować, tak aby możliwe było wydatkowanie środków finansowych z udzielonej dotacji w jak najpełniejszym zakresie. Taki sposób działania powinien dotyczyć w szczególności skomplikowanych i długotrwałych zamówień publicznych, tak aby wyłoniony w nich Wykonawca miał zagwarantowany realny czas na zrealizowanie przedmiotu zamówienia, a zapłata była możliwa w okresie wskazanym w umowie dotacji.

[Akta kontroli str.66-67, 88-92, 98-100, 115-116, 120-122, 125-127, materiały na płycie DVD]

Obszar II. Prawdliwość ponoszenia wydatków w ramach poszczególnych projektów.

Ocena

Wydatki rozliczone w ramach dotacji dotyczyły projektów i zadań określonych w umowie i, co do zasady, poniesione zostały w sposób prawidłowy, z zachowaniem zasady celowości i gospodarności wydatkowania środków publicznych. Odnotowano jednak przypadek

⁶⁹ Wprowadzonym Zarządzenie nr 11/2025 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 20 maja 2025 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 36/2021 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 10 grudnia 2021 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Polskiej Agencji Kosmicznej.

⁷⁰ Faktura nr FV/2/12/2024 na kwotę 84 814,65 zł.

⁷¹ Faktura nr FV/U/1831 na kwotę 5939,67 zł.

zakupu materiałów promocyjnych w postaci 300 sztuk odzieży z logo POLSA bez przeprowadzenia rzetelnej analizy potrzeb w tym zakresie oraz stwierdzono rozdystrybuowanie ww. odzieży nie w pełni zgodnie z zakładanym przez Agencję przeznaczeniem.

Zamówienia sfinansowane ze środków kontrolowanej dotacji, do których zastosowanie miały przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych⁷² zostały udzielone, co do zasady, prawidłowo. Wydatki związane z realizacją umów zawartych w wyniku tych zamówień, poniesione zostały z uwzględnieniem zasady: legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, a dostarczone towary i usługi były zgodne z postanowieniami umów. Stwierdzono jednak przypadek podzielenia zamówienia dotyczącego organizacji dwudniowej konferencji pt. *Technologie satelitarne w zarządzaniu kryzysowym*, w celu uniknięcia stosowania przepisów ww. ustawy.

Ustalenia

34. Zasady udzielania przez Agencję zamówień publicznych zostały ustanowione w *Regulaminie udzielania zamówień publicznych, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 złotych (...)*⁷³ oraz *Regulaminie udzielania zamówień, których wartość jest mniejsza od kwoty 130 000 złotych (...)*⁷⁴.
35. W toku kontroli weryfikacji podlegały zamówienia publiczne z 2024 r., realizowane na podstawie przepisów ustawy - PZP oraz regulaminów wewnętrznych PAK, dotyczące wszystkich wydatków przedstawionych w rozliczeniu kontrolowanej dotacji celowej (łącznie 82 dowody księgowe). W trakcie kontroli dla wszystkich wydatków ustalono tryb udzielenia zamówienia oraz podstawę prawną, tj. przepisy ustawy - PZP albo regulaminów wewnętrznych PAK, a następnie przeprowadzono weryfikację poprawności ich realizacji.
36. Na podstawie przekazanych w toku kontroli list udzielonych zamówień publicznych powyżej oraz poniżej 130 000 zł, planu postępowań o udzielenie zamówień na 2024 r. (który był 17 razy zmieniany), rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach za 2024 r. oraz dokumentacji z postępowań realizowanych w 2024 r. ustalono, że w trybie ustawy - PZP na 2024 r. zaplanowano i udzielono pięciu zamówień publicznych na:
  - 1) Kompleksowe usługi związane z obecnością Polskiej Agencji Kosmicznej jako wystawcy na międzynarodowych wydarzeniach targowo-kongresowych w 2024 roku - BO/27/2024;
  - 2) Dostawę anten wraz z ich instalacją w ramach budowy systemu nadawczo odbiorczego do transmisji danych - BO/40/2024;
  - 3) Kompleksową organizację zagranicznej wizyty szkoleniowej do Stanów Zjednoczonych Ameryki (Pasadena, Kalifornia) - BO/41/2024;
  - 4) Odnowienie trzech licencji dla posiadanego przez Polską Agencję Kosmiczną systemu [...] oraz [...] - BO/39/2024;

⁷² Ustawa z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, z późn. zm.); dalej: ustawa - PZP.

⁷³ Stanowiący Załącznik Nr 1 do Zarządzenia nr 3 z dnia 28 lutego 2022 r. Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej; dalej: regulamin zamówień powyżej 130 000 zł.

⁷⁴ Stanowiący Załącznik Nr 2 do Zarządzenia nr 3 z dnia 28 lutego 2022 r. Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej; dalej: regulamin zamówień do 130 000 zł.

5) Usługę utrzymania strony internetowej zamawiającego www.polsa.gov.pl przez okres 12 miesięcy - BO/1A/2024,

które sfinansowano środkami kontrolowanej dotacji celowej.

Ze środków dotacji sfinansowano również zamówienie - BO/10/2023 na usługę pozyskania, przetworzenia i dostawy danych obserwacyjnych SST z sensorów optycznych, które zostało udzielone w 2023 r., ale było realizowane w 2024 r.

Wszystkie powyższe zamówienia zostały przeprowadzone prawidłowo, zgodnie z przepisami ustawy - PZP. Umowy zawarte w następstwie udzielenia zamówień zawierały postanowienia zabezpieczające interes Skarbu Państwa poprzez ustanowienie kar umownych, a także zobowiązanie wykonawców do: *zachowania w tajemnicy wszelkich niepodanych oficjalnie przez Zamawiającego do publicznej wiadomości informacji ekonomicznych, finansowych, prawnych, organizacyjnych i innych dotyczących Zamawiającego oraz podmiotów pozostających z Zamawiającym w relacjach faktycznych i prawnych oraz (...) udzielania Zamawiającemu, na jego wniosek, wszelkich informacji o przebiegu wykonywania Przedmiotu Umowy i umożliwienia mu kontroli prawidłowości jego wykonania.*

38. W przypadku zamówień, do których zastosowanie miał *regulamin zamówień do 130 000 zł*:

- PAK dokonała szacowania wartości zamówień zgodnie z założeniami określonymi w regulaminie, a wyniki szacunków zamieszczone zostały w BIP Agencji,
- każdorazowo wypełniony został *wniosek o rozpoczęcie procedury udzielenia zamówienia, którego całkowita wartość była mniejsza od kwoty 130 000 złotych*, według wzoru stanowiącego załącznik do regulaminu,
- przed zawarciem umów dokonano udokumentowanej analizy rynku, z wyjątkiem postępowań, dla których w regulaminie zamówień przewidziano tzw. procedurę szczególną.

39. Procedura szczególna była stosowana do zamówień, których przedmiot obejmował m.in.: nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości, usługi restauracyjne oraz dostarczanie posiłków (catering), usługi hotelarskie. Procedura ta polegała na możliwości wskazania konkretnego Wykonawcy zamówienia wraz z uzasadnieniem wyboru oraz załączeniem oferty proponowanego Wykonawcy, bez konieczności ustalania szacunkowej wartości zamówienia, albo wskazaniu maksymalnej wartości zamówienia (bez podania Wykonawcy) – w ramach tzw. wniosku otwartego - z zastrzeżeniem konieczności uzasadnienia przyjęcia takiego rozwiązania oraz zobowiązania Wnioskodawcy do każdorazowego stosowania zasad określonych w ustawie o finansach publicznych, przy zakupie towaru lub usług w ramach takiego Wniosku. Postanowienia procedury nie wymagały jednak od Wnioskodawcy wykazania, że wspomniane zasady były stosowane.

40. Z zastosowaniem procedury szczególnej dokonywano najmu powierzchni pod sensory, w celu realizacji zadania 1.1. *Pozyskiwanie danych obserwacyjnych.*

W przypadku zagranicznych lokalizacji sensorów konkretne miejsca i obszary VLA (Very Large Areas zostały określone postanowieniami umowy grantowej nr 952852 – 2 3SST2018-20 z dnia 15 grudnia 2020 r. Ponadto PAK wyjaśniła⁷⁵, że dla wszystkich lokalizacji przeprowadzono wizje lokalne, gdzie weryfikowano położenie obserwatorium, warunki obserwacyjne (seeing, ograniczenie widzialności nad horyzontem, czas obserwacji, wielkość zachmurzenia, zanieczyszczenie światłem), koszty utrzymania

---

⁷⁵ Pismo znak: BO.0910.2.03.2025 z dnia 11 lipca 2025 r.

systemu, bezpieczeństwo, dostępność pawilonów obserwacyjnych, jakość łącza internetowego, zasilanie, czas reakcji lokalnego wsparcia. Przeanalizowano również ryzyka dodatkowe, takie jak: możliwość wystąpienia trzęsień Ziemi, niebezpiecznych zjawisk atmosferycznych, pożarów oraz występowania niebezpiecznych zwierząt. Ostatecznego wyboru lokalizacji dokonano zgodnie z wymogami ww. umowy grantowej oraz z uwzględnieniem wszystkich opisanych powyżej czynników.

Natomiast w przypadku krajowych lokalizacji, Agencja dokonała wyboru na podstawie analizy symulacji sieci propozycji rozmieszczenia poszczególnych stacji obserwacyjnych ze względu na wymagania techniczne prowadzenia obserwacji (w przedmiotowej analizie przewidziano lokalizację stacji w dwóch punktach w Polsce i jednym w Grecji).

41. Umowy najmu, z uwagi na brak reżimu ustawowego – PZP⁷⁶, mogły być zawierane przez Agencję na czas nieokreślony z możliwością wypowiedzenia. Kontrolowany wyjaśnił⁷⁷, że w interesie POLSA było zawieranie umów najmu na możliwie długi okres lub w najlepszym wypadku na czas nieokreślony. Przykładem może być umowa nr PAK/U/84/2021/SSA/AZ zawarta w dniu 8 listopada 2021 r. z właścicielem posesji w Truszczytach. Przedmiotowa umowa obowiązywała w okresie od 8 listopada 2021 r. do 30 czerwca 2024 r., ponieważ potrzeba korzystania z lokalizacji ze względu na konieczność utrzymania działania europejskiej sieci OF⁷⁸ nie ustała. PAK uzgodniła z właścicielem warunki, w szczególności w zakresie zabezpieczenia nieprzerwanego dostępu do przestrzeni hostingowej, co zostało formalnie sfinalizowane zawarciem aneksu do umowy w dniu 17 czerwca 2024 r. z nowymi warunkami w zakresie trwania umowy, tj. na czas nieokreślony, z możliwością rozwiązania jej przez każdą ze stron z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego. Pozostałe warunki umowy nie uległy zmianie.
42. Wydatki rozliczone ze środków dotacji poniesione zostały, co do zasady, w prawidłowy sposób, z zachowaniem zasady celowości i gospodarności wydatkowania środków publicznych. Stwierdzono jednak n.w. przypadki nieprawidłowego działania Agencji:
- Agencja w celu organizacji dwudniowej konferencji pt. *Technologie satelitarne w zarządzaniu kryzysowym*, nie wszczęła postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na kompleksową organizację konferencji w trybie ustawy – PZP, ale oddzielnie zleciła poszczególne usługi, tj.:
    - organizację wydarzenia, na którą wydatkowała kwotę 159 258,00 zł⁷⁹;
    - wsparcie w przygotowaniu wydarzenia na kwoty: 6 672,75 zł oraz 12 392,25 zł⁸⁰;
    - najem powierzchni na kwotę 155 841,00 zł⁸¹.

⁷⁶ Wyłączenie na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy – PZP, który stanowi, że przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, których przedmiotem jest nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości.

⁷⁷ Pismo znak: BO.0910.2.03.2025 z dnia 11 lipca 2025 r.

⁷⁸ Europejska sieć OF (OpenFOAM) to nie jest oficjalna, scentralizowana europejska sieć, ale raczej luźna społeczność i grupa użytkowników otwartego oprogramowania do symulacji dynamiki płynów, OpenFOAM jest wolnym i otwartym oprogramowaniem, co oznacza, że jest rozwijany przez społeczność, a nie przez jedną organizację. ESA korzysta z OpenFOAM w swoich badaniach i projektach kosmicznych, co przyczynia się do rozwoju i promocji oprogramowania w Europie. POLSA jako część ESA, również angażuje się w projekty związane z OpenFOAM.

⁷⁹ Faktura nr 1/6/2024.

⁸⁰ Odpowiednio faktury nr FS/24/3/2 oraz FS/24/5/5.

⁸¹ Faktura nr FS 38/05/2024.

Dodatkowo Agencja zleciła również organizację uroczystej kolacji po konferencji dla wybranych 67 uczestników, na co wydatkowano kwotę 36 702,60 zł⁸².

Na realizację przedmiotowych zleceń Agencja wydatkowała łącznie 370 866,60 zł.

Wszystkie ww. oddzielne zamówienia zostały dokonane z uwzględnieniem trybu postępowania określonego w obowiązującym w PAK regulaminie udzielania zamówień do 130 000 zł, gdyż w ramach pojedynczego zlecenia nie nastąpiło przekroczenie kwoty zobowiązującej do stosowania przepisów ustawy - PZP. Wskazany sposób działania, w ocenie Zespołu kontrolerów, miał na celu uniknięcie stosowania przepisów ustawy - PZP.

Przyczyny braku powierzenia realizacji przedsięwzięcia jednemu wykonawcy Agencja wyjaśniła⁸³ następująco: *W Europejskim Centrum Solidarności (ECS) w 2024 roku nie działała restauracja, a przestrzeń dawniej zajmowana na cele restauracyjne została zaadaptowana jako sala konferencyjna, która również stanowiła element najmu przez POLSA na potrzeby organizacji wydarzenia. Z uwagi na brak funkcjonującej restauracji w przestrzeni w ECS oraz godziny funkcjonowania obiektu o przeważającej specyfice muzealnej (10:00–19:00) i tym samym standardową dostępność zaplecza technicznego ESC (sprzątnięcie, ochrona, administracja ECS) zdecydowano, iż organizacja uroczystej kolacji po konferencji zorganizowana zostanie w dedykowanym do tego celu lokalu restauracyjnym w pobliżu ECS. Kolacja odbywała się w godzinach wieczornych.*

Agencja wystosowała zaproszenie do złożenia oferty na usługę wynajmu wraz z dodatkowymi usługami restauracyjnymi do firmy, która przez wiele lat współpracowała z ECS i posiadała wyłączność na usługi restauracyjne na terenie obiektu. Wybór odpowiedniego miejsca dla organizacji wydarzenia ma istotne znaczenie dla odbioru konferencji, co dodatkowo motywuje uczestników do udziału w konferencji w formie stacjonarnej. Decyzja o wyborze lokalizacji podyktowana była faktem, iż POLSA obchodziła w 2024 roku 10-lecie działalności, a w Gdańsku zlokalizowana jest siedziba Agencji. Mając na uwadze powyższe czynniki, na miejsce organizacji konferencji zostało wytypowane Europejskie Centrum Solidarności - nowoczesny i przestronny budynek z gwarancją obsługi uczestników na najwyższym poziomie, w przyjaznym otoczeniu i odpowiednio wyposażonych pomieszczeniach dedykowanych do specyfiki organizowanego wydarzenia. Europejskie Centrum Solidarności stanowi nowoczesne centrum muzealno-konferencyjne, które prezentuje niezwykłą historię Gdańska. Dodatkowo PAK poinformowała, że rozważała organizację wydarzenia na terenach Międzynarodowych Targów Gdańskich, jednak nie dysponuje analizą kosztową alternatywnego modelu organizacji konferencji w innych lokalizacjach.

Powyższe wyjaśnienia świadczą o tym, że przestrzeganie zasady legalności i gospodarności wydatkowania środków publicznych przy organizacji konferencji nie były dla Agencji priorytetem a przedstawione w wyjaśnieniach Kontrolowanego okoliczności nie wykluczają możliwości powierzenia zadania jednemu wykonawcy.

Odnosząc się natomiast do organizacji (już po konferencji), uroczystej kolacji dla wybranych uczestników konferencji za kwotę 36 702,60 zł, przy jednostkowym koszcie na osobę rzędu 550 zł, wskazać należy, że nie była ona niezbędna dla realizacji celów konferencji oraz projektów, na które przeznaczona została dotacja celowa.

---

⁸² Faktura nr 16/29-05-2024.

⁸³ Pismo BO.0910.2.10.2025 z dnia 16 września 2025 r.

- PAK zakupiła materiały promocyjne w postaci odzieży z logo POLSA bez przeprowadzenia rzetelnej analizy potrzeb w tym zakresie oraz rozdyskrybuowała ww. odzież nie w pełni zgodnie z zakładanym przeznaczeniem.

Agencja w ramach zamówienia na dostawę materiałów promocyjnych VIP, zakupiła 300 sztuk kurtek softshell oraz polarów z identyfikacją wizualną POLSA (2 x 150 szt.), za kwotę 84 814,65 zł⁸⁴. Jako uzasadnienie celowości zamówienia wskazano m.in. fakt, że: *Przedstawiciele POLSA biorą udział w spotkaniach na wysokim szczeblu. W dobrym guście jest podarować drugiej stronie pamiątkę z takiego spotkania. (...) Ponadto osoby noszące odzież z logo POLSA stają się jej ambasadorami, zwiększając widoczność marki POLSA w różnych środowiskach, co jest efektywną i niedrogą formą promocji.* Dodatkowym argumentem uzasadniającym przedmiotowy zakup było niezwłoczne rozpoczęcie czynności promocyjnych w związku z polską misją na ISS.

Powyższe wskazuje, że zakupione ubrania miały pełnić funkcję upominków podczas spotkań, w tym tych związanych z udziałem przedstawiciela Polski w misji na Międzynarodową Stację Kosmiczną. Tymczasem, zgodnie z udzielonymi przez PAK wyjaśnieniami, do 12 sierpnia 2025 r.⁸⁵, odzież została rozdyskrybuowana jedynie wśród pracowników POLSA w liczbie 160 sztuk – 80 sztuk softshell'i i 80 sztuk polarów. Natomiast 140 sztuk kurtek i polarów, nadal było przechowywanych w Oddziale Agencji w Warszawie, nie pełniąc, założonych przez PAK, funkcji promocyjnych.

Powyższe świadczy o tym, że faktyczne wykorzystanie zakupionej odzieży nie w pełni odpowiadało ww. celowi zamówienia. Kontrolowany wyjaśnił⁸⁶, że *pracownicy Agencji reprezentując PAK na spotkaniach, w zunifikowanej odzieży zapewniają spójny wygląd oraz ułatwiają identyfikację wizerunku POLSA. Dodatkowo przedstawiciele PAK okazjonalnie przekazują upominki firmowe rozmówcom i takimi również są ww. polary i softshelle, które jako upominek trwały i praktyczny sprawiają, że osoby obdarowywane używają ich, zapewniając kolejne pola ekspozycji marki POLSA zwiększając jej widoczność w różnych środowiskach, co jest efektywną i niedrogą formą promocji.* PAK nie dysponowała jednak dowodami potwierdzającymi, że pracownicy PAK wykorzystują zakupioną odzież podczas zewnętrznych spotkań. W toku kontroli przedstawiono jedynie kilka zdjęć z jednego wydarzenia, podczas którego pracownicy ubrani byli w ww. odzież, co nie jest wystarczającym potwierdzeniem szerokiego promowania marki Agencji.

Niezależnie od powyższego, w dokumentacji dotyczącej przedmiotowego zamówienia nie zawarto informacji uzasadniających, że ilość zakupionej odzieży jest adekwatna do skali planowanych działań promocyjnych. O braku dokonania przez Agencję rzetelnej analizy potrzeb w zakresie potrzebnej ilości zakupywanych materiałów promocyjnych świadczy fakt nierozdyskrybuowania prawie połowy zakupionych ubrań.

Dodatkowo stwierdzono, że Agencja w ramach tzw. wniosku otwartego nr ZP/3/2024 z dnia 3 stycznia 2024 r. dokonała zakupu usług cateringowych⁸⁷ na łączną kwotę 5 200,00 zł, w tym 1 200,00 zł za napoje opodatkowane 23% podatkiem VAT. Tymczasem w ramach ww. wniosku określono przedmiot zamówienia jako usługę dostarczania posiłków, a szczegółowo dostawę poczęstunków na potrzeby zabezpieczenia organizacji służbowych

⁸⁴ Faktura nr FV/2/12/2024 z dnia 20 grudnia 2024 r.

⁸⁵ Tj. daty wyjaśnień przekazanych przy piśmie z dnia 12 sierpnia 2025 r.

⁸⁶ Pismo znak: BO.0910.2.08.2025 z dnia 12 sierpnia 2025 r.

⁸⁷ Faktura VAT nr 6/09/2024/C z dnia 6 września 2024 r.

spotkań Kierownictwa Polskiej Agencji Kosmicznej. Wartość szacunkowa zamówienia wyniosła netto: 35 000,00 zł stawka podatku VAT 8% wartość brutto (z uwzględnieniem podatku VAT) 37 800,00 zł. Uzasadnieniem był *różnorodny charakter zapotrzebowania na poczęstunek (zamówienia dań lunchowych, przekąsek czy poczęstunków na słodko) w ramach spotkań służbowych oraz różne miejsca dostawy w tym do Warszawy, Gdańska i Rzeszowa. Powyższe okoliczności uniemożliwiają również wskazanie jednej restauracji lub sieci restauracji.*

Z powyższego wynika, że zamówienie dotyczyło wyłącznie posiłków/przekąsek, natomiast na fakturze przedstawionej do rozliczenia w ramach dotacji na realizację KPK wskazane zostały dwie pozycje - usługa cateringowa VAT 8% oraz napoje VAT 23%.

[Akta kontroli str.: 74-76, 98-100, 125-127, materiały na płycie DVD]

Obszar III. Prowadzenie ewidencji księgowej oraz księgowanie wydatków zgodnie z postanowieniami umowy dotacji i z obowiązującą w PAK Polityką rachunkowości.

Ocena

PAK zgodnie z postanowieniami umowy dotacji celowej wyodrębniła w ewidencji księgowej środki wydatkowane w ramach dotacji poprzez użycie znacznika mKPK. Ewidencja księgowa prowadzona była w podziale na realizowane przez Agencję projekty. Na dokumentach finansowo-księgowych dotyczących kosztów realizacji poszczególnych projektów prawidłowo zamieszczano informację o numerze umowy dotacyjnej oraz znacznik mKPK. Dokumenty księgowe, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana źródła finansowania (na dotację celową) zawierały odpowiednią adnotację o dokonanej zmianie. Dowody księgowe zawierały wszystkie elementy określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁸⁸. Odnotowano przypadki⁸⁹ błędów i pomyłek w informacjach ujmowanych w formularzu kontroli dowodu księgowego, nie rzutujące jednak na sposób ujęcia wydatków w księgach rachunkowych. Zobowiązania były regulowane terminowo.

Ustalenia

43. Zgodnie z postanowieniami art. 9 oraz art. 11 ust. 1 ustawy o rachunkowości oraz obowiązującą polityką rachunkowości⁹⁰, Agencja prowadziła księgi rachunkowe w języku polskim i w walucie polskiej. Księgi rachunkowe PAK prowadzone były w Oddziale Terenowym PAK w Warszawie przy ul. Prostej 70, w oparciu o zakładowy plan kont, przy użyciu programu finansowo-księgowego [...] ⁹¹.
44. Do obsługi dotacji celowej założony został wyodrębniony rachunek bankowy o nr [...] prowadzony w Banku Gospodarstwa Krajowego.
45. Operacje księgowe dotyczące dotacji ujmowane były m.in. na kontach 201 *Rozrachunki z dostawcami i dostawcami krajowymi*, 202 *Rozrachunki z dostawcami i dostawcami zagranicznymi* oraz na koncie 130 *Rachunek bankowy obsługa dotacji celowej*. Zgodnie z polityką rachunkowości PAK, dla dotacji celowej stosowane były konta analityczne, według

⁸⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, 295, 1598, z późn. zm.; dalej ustawa o rachunkowości.

⁸⁹ 16 na 82 skontrolowane dowody księgowe.

⁹⁰ Stanowiąca Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 33 /2022 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 30 grudnia 2022 r., z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2022 r.

⁹¹ Producent programu księgowego PAK – [...].

klasyfikacji budżetowej występującej w planach finansowych PAK z dokładnością do paragrafu.

46. Zarówno w systemie księgowym, jak i w opisie faktur, przyjęto oznaczenie kontrolowanej dotacji jako: *Plan działalności PAK: mKPK*. Dodatkowo w opisie faktur wskazywano numer umowy dotacji.
47. W powyższy sposób w ewidencji księgowej POLSA ujmowała wydatki poniesione od dnia podpisania umowy, tj. od 27 sierpnia 2024 r.⁹². Natomiast, opisane wcześniej wydatki, które zostały poniesione przed podpisaniem umowy, zostały przeksięgowane w dniu 31 października 2024 r., w łącznej kwocie 463 318,88 zł, zgodnie z dyspozycją płatności nr 139/2024. Przeksięgowane dokumenty opatrzone zostały odrębną adnotacją o zmianie źródła finansowania na dotację celową, podpisaną przez głównego księgowego PAK. Przepływ środków w ramach przedmiotowego przeksięgowania potwierdzono na podstawie okazanego wyciągu dziennego nr 10 z rachunku bankowego prowadzonego w BGK.
48. W okresie objętym kontrolą w Agencji obowiązywała *Instrukcja obiegu dokumentów i kontroli dokumentów finansowo-księgowych*⁹³, która określała zasady prawidłowego i terminowego dokumentowania operacji gospodarczych, kontroli przebiegu operacji gospodarczych, terminowego przekazywania dokumentów pracownikom ds. finansowo-księgowych oraz wymogi, jakim powinny odpowiadać dowody księgowe stanowiące podstawę zapisów w księgach rachunkowych.
- Instrukcja* w sposób bardzo szczegółowy opisywała poszczególne etapy weryfikacji dowodów księgowych pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, oraz wprowadzała wymóg stosowania *formularza kontroli dowodu księgowego*⁹⁴, który każdorazowo po wypełnieniu i zatwierdzeniu powinien zostać dołączony do zewnętrznych dowodów księgowych.
49. W wyniku kontroli wszystkich dowodów księgowych dotyczących wydatków sfinansowanych z dotacji celowej (łącznie 82 faktury), pod względem księgowo – finansowym, ustalono, że:
- faktury zostały opłacone terminowo;
  - dowody księgowe zostały prawidłowo opisane oraz opatrzone znacznikiem mKPK, a także wskazaniem zadania określonego w umowie dotacji, w ramach którego ponoszony był wydatek;
  - każdorazowo do weryfikacji dowodów księgowych stosowano formularz, stanowiący załącznik do polityki rachunkowości PAK;
  - wszystkie faktury skontrolowane zostały po względem merytorycznym, w tym w zakresie zgodności z umową/zamówieniem/wnioskiem, a ponadto zawierały potwierdzenie sprawdzenia pod względem celowości, legalności i gospodarności, a także pod względem formalno-rachunkowym;

⁹² Pierwsza faktura nr 01/08/2024 ujęta w wyodrębnionej ewidencji księgowej datowana jest na 27 sierpnia 2024 r., data wpływu do Agencji to 16 września 2024 r.

⁹³ Wprowadzona Zarządzeniem nr 9/2019 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia do realizacji instrukcji obiegu dokumentów i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Polskiej Agencji Kosmicznej; dalej: *Instrukcja*.

⁹⁴ Dalej: formularz.

- na formularzach znajdowała się adnotacja o zatwierdzeniu do zapłaty oraz nr funkcji, zadania, podzadania i działania z budżetu zadaniowego, a także część, dział i rozdział oraz paragraf i źródło finansowania, według Klasyfikacji budżetowej PAK⁹⁵; wskazywana była także data dokonania przelewu oraz numer i pozycja wyciągu bankowego;
- do każdego dowodu księgowego poza formularzem, dołączony został także dokument księgowy z dekretem generowanym z systemu księgowego.

50. Stwierdzono 15 przypadków niepoprawnego wskazania w opisie faktury pozycji z harmonogramu stanowiącego załącznik nr 2a do umowy dotacji, tj. wskazania zadania 1.11⁹⁶ oraz jedno wskazanie zadania 1.12⁹⁷. Z opisu faktur wynika, że mieszczą się one w Zadaniu 1, pozycji harmonogramu 1.1 *Pozyskiwanie danych obserwacyjnych*, co wskazuje na popełnienie przez osobę dokonującą opisu omyłek pisarskich. Ponadto w przypadku faktury nr 7/12/2024 wskazano niewłaściwy numer postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (zamiast BO/41/2024 wskazano BO/32/2024), natomiast w opisie merytorycznym faktury nr 6/09/2024/C wskazano numer wniosku o rozpoczęcie procedury udzielania zamówień, powołując się na niewłaściwą datę (zamiast 3 stycznia 2024 r. wskazano wniosek z 2 stycznia 2024 r.). Przedmiotowe pomyłki świadczą o niewystarczającej staranności przy opisywaniu dowodów księgowych, jednak nie miały one wpływu na sposób ujęcia dowodów w księgach rachunkowych.

51. Dodatkowo ustalono, że 31 grudnia 2024 r. PAK ujęła w ewidencji, zakupione ze środków dotacji, środki trwałe⁹⁸, związane z centrum obserwacyjnym w Bezmiechowej, pod kategorią środków trwałych 809 *Pozostałe narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, gdzie indziej niesklasyfikowane*.

Wystawiono dokumenty przyjęcia środków trwałych:

- nr OT/02 z dnia 31 grudnia 2024 r. Anteny w ramach systemu nadawczo-odbiorczego do transmisji danych⁹⁹, wartość ŚT ujętego w dokumencie wynosi 238 017,30 zł,
- nr OT/04 z dnia 31 grudnia 2024 r. Centrum obserwacyjne POLSA w ośrodku Politechniki Rzeszowskiej w Bezmiechowej¹⁰⁰, wartość ŚT ujętego w dokumencie wynosi 1 847 038,99 zł.

Koszty zakupu ww. środków trwałych zostały częściowo, tj. w kwocie 162 179,99 zł rozliczone ze środków kontrolowanej dotacji, a w pozostałym zakresie ze środków dotacji na realizację PSK.

[Akta kontroli: materiały na płycie DVD]

⁹⁵ Stanowiącej Załącznik Nr 3 do Polityki Rachunkowości Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 30 grudnia 2022 r.

⁹⁶ Faktury o nr: 01/08/2024, 01/09/2024, 1372, 510033, 01/10/2024, 1396, 02/11/2024, 1011, 0002/12/2024, 511330, 0001/12/2024, 511341, 1410, 2010001387, SAAO-FTINV000000791.

⁹⁷ Faktura nr F2024/09/03.

⁹⁸ Dalej: ŚT.

⁹⁹ Zakupione w ramach umowy nr PAK/U/180/2024/DTNS/KT z dnia 11 grudnia 2024 r.

¹⁰⁰ Wykonane w ramach umów nr PAK/U/104/2023/DBK/AZ oraz nr PAK/U/66/2024/DTNS/AZ.

III. Informacje o kontroli.

Kontrolę przeprowadził, upoważniony przez Ministra Rozwoju i Technologii¹⁰¹, Zespół kontrolerów w składzie:

- Monika Miszczuk, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu, kierownik Zespołu,
- Ewa Zawadzka-Dzwonka, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu, członek Zespołu.

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od 9 czerwca 2025 r. do 24 września 2025 r.

Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej nie złożył, w wyznaczonym terminie, zastrzeżeń do treści projektu wystąpienia pokontrolnego.

Projekt wystąpienia pokontrolnego został przekazany również byłemu Prezesowi PAK, który złożył pisemne oświadczenie dotyczące dokonanych w toku kontroli ustaleń i stwierdzonych nieprawidłowości.

IV. Zalecenia pokontrolne.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam:

- 1) Rzetelne planowanie i realizowanie zadań określonych w umowie dotacji oraz dokonywanie wydatków z nimi związanych, tak aby przyznana na dany rok kwota dotacji została, w jak największym stopniu, wykorzystana.
- 2) Poprzedzanie udzielenia zamówień publicznych finansowanych ze środków dotacji, rzetelną analizą potrzeb oraz wykorzystywanie dokonanych zakupów zgodnie z zakładanym przeznaczeniem, w ramach realizacji zadań, na które dotacja została udzielona.
- 3) Przestrzeganie zasady niedokonywania podziału zamówień w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy - PZP oraz wprowadzenie wewnętrznych procedur w zakresie weryfikacji, czy poszczególne zakupy nie stanowią części jednego zamówienia.
- 4) Powstrzymanie się od działań spełniających przesłanki udzielania pomocy publicznej, pomocy de minimis lub innej formy wsparcia, do czasu wydania rozporządzenia określającego szczegółowe przeznaczenie oraz szczegółowe warunki i tryb udzielania wsparcia przez Agencję.
- 5) Zwiększenie aktywności pracowników Agencji w zakresie dzielenia się posiadaną wiedzą i doświadczeniem podczas wydarzeń promujących polski sektor kosmiczny.

---

¹⁰¹ Upoważnienia do kontroli wydane 5 czerwca 2025 r. nr: MRiT/13 - DKT/25 (MRiT/68-UDK/25) oraz MRiT/14 - DKT/25 (MRiT/69-UDK/25).

Na podstawie art. 49, w związku z art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli, proszę o przedstawienie w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykonania powyższych zaleceń.

Informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z upoważnienia

Ilona Kowalska

Dyrektor Generalny

/ kwalifikowany podpis
elektroniczny /